

**Nationaal Instituut voor
Criminalistiek en Criminologie**
Justitie

Afdeling Criminologie
WTC III – 11de verdieping - Simon Bolivarlaan, 30
B-1000 BRUSSEL
tel. 02 208 40 54 – fax: 02 208 40 52

Onderzoek betreffende het statuut van een deskundige in strafzaken

Promotor:
Charlotte Vanneste

Hoofdonderzoeker:
Bertrand RENARD
Assistent-medewerkers:
Hilde ALLEMAN
Samuel DELTENRE

1 Bedoeling van het onderzoek

Krachtens het mandaat dat de Minister van Justitie aan de Afdeling Criminologie van het NICC gaf, is het de bedoeling van het onderzoek betreffende het statuut van een deskundige in strafzaken "de aandacht te vestigen op alle elementen op basis waarvan de erkenningscriteria voor gerechtsdeskundigen bepaald kunnen worden, zodat bij hun tussenkomst een maximale professionalisering gegarandeerd wordt".

Dit onderzoek past in een uitgebreider onderzoeksprogramma met het oog op de opbouw van wetenschappelijke kennis inzake de gerechtelijke expertise in strafzaken (hetgeen ook betrekking heeft op de inventaris van bestaande praktijken, de duur en kosten van de expertises,...). Deze kennis wordt samengesteld op basis van de verwerking van kwantitatieve en kwalitatieve gegevens, die ofwel reeds beschikbaar zijn (zoals de informatie van de Dienst Gerechtskosten van de FOD Justitie), ofwel specifiek voor dit doel verzameld werden.

2 Algemeen kader en doel van het onderzoek

De bedoeling van de hogervermelde vraag van de Minister van Justitie is voornamelijk een professionelere, adequatere en pertinentere interventie van een gerechtsdeskundige te garanderen. De vraag vertrekt vanuit de vaststelling dat de taak van een gerechtsdeskundige op dit moment op niets anders berust dan de aanstelling door een magistraat. Behalve in

- Nota bijgewerkt in december 2005 –Vertaald in april 2006-

Uw contactpersoon:
Bertrand RENARD, Onderzoeksassistent
bertrand.renard@just.fgov.be

tel. 02 208 40 55 - fax: 02 208 40 52

www.just.fgov.be

enkele specifieke expertisedomeinen beschikt de magistraat over geen enkele indicatie om zijn keuze voor een ‘goede deskundige’ te leiden.

Daaraan kan tevens het belang toegevoegd worden van de omvang van de expertise, alsook de stijging van de budgettaire impact (hetgeen we in ons rapport van juni 2003 *Cartografie van de praktijken* op basis van de eerste analyses van de kwantitatieve gegevens reeds aantoonde)¹, het toenemende technische karakter van bepaalde expertisedomeinen en ten slotte de bewijskracht van de expertise, die als steeds belangrijker wordt beschouwd (hoewel dit nog niet werd aangetoond). Het is op basis hiervan dat de zorg voor de professionalisering van de tussenkomen van een deskundige naar voor wordt geschoven. In dit kader dient trouwens opgemerkt te worden dat meer algemeen een uitgebreid debat over de kwaliteit van justitie tot stand is gekomen.² Wat de expertises betreft, is de kwaliteit even afhankelijk van elementen die te maken hebben met de deskundige zelf, dan met elementen die te maken hebben met de uitvoering van de expertise. Hoewel dit onderzoek uitsluitend betrekking heeft op factoren die met de deskundige te maken hebben, werden in een aantal specifieke sectoren al heel wat bepalingen goedgekeurd, in het bijzonder met het oog op een aangepaste infrastructuur (in hoofdzaak m.b.t. laboratoria). Deze – vrij heterogene - kwaliteitsnormen kunnen een invloed uitoefenen op wat van de deskundigen zelf wordt geëist.³

Gegeven deze context bestond het onderzoek in de eerste plaats uit een weergave van het huidige statuut, zowel met betrekking tot de feitelijke, als de normatieve - in het bijzonder de wettelijke - situatie van de positie van deskundigen. Dit werk is dus veel breder dan de loutere studie van de erkenningnormen voor deskundigen. Enkel een kennisname met betrekking tot deze twee aspecten (normatief en feitelijk) maakt het mogelijk om te bepalen welke kant het statuut van de gerechtsdeskundigen in de toekomst uit moet gaan.

Om een definitie inzake het statuut uit te kunnen werken, moest er rekening gehouden worden met elementen die te maken hebben met de kwaliteit, het beroep (en de professionalisering) en de bekwaamheid van de deskundige. Het statuut verwijst immers niet alleen naar de opleiding van de deskundigen en de toelatingscriteria voor het beroep, maar ook naar de persoonlijke kwaliteiten, waar deskundigen zich tijdens hun contacten met andere professionelen binnen de strafrechtelijke context op beroepen. Het statuut van de deskundige hangt dus af van de sociale en professionele erkenning; hetgeen bepaald wordt door verschillende zaken zoals het wettelijke kader, de administratieve organisatie, de vergoeding,... De ongetwijfeld eerste inzet van de professionalisering (maar misschien niet voor iedereen die er aanspraak op maakt), is de overdracht van specifieke kennis in verband met de praktijk. Het model inzake professionele bekwaamheid van een deskundige is dus niet beperkt tot kennis die hij via zijn opleiding heeft verworven, maar omvat ook andere aspecten (kennis, knowhow en sociale vaardigheden), die tijdens zijn professionele loopbaan tot stand zijn gekomen.

1 Renard, B. en Deltenre, S. (2003), *L'expertise en matière pénale : Cartographie des pratiques*, Onderzoeksrapport, NICC, 12 juni 2003, p. 123 tot 126 van het rapport en p. 1 tot 9 van bijlage II.

2 Zie werken zoals deze van Cavrois, M. L., Dalle, H. en Jean, J. P. (2002), *La qualité de la justice*, Reeks "Perspectives sur la justice", La Documentation Française, Parijs, of ook van Breen, E. (2002), *Evaluer la justice*, PUF, Parijs, 301 p.

3 Zie in het bijzonder de kwalificatie-eisen voor DNA-deskundigen in de wet van 22 maart 1999.

- Nota bijgewerkt in december 2005 –Vertaald in april 2006-

Het onderzoek kan zich niet inlaten met een meer fundamentele beoordeling van de plaats en de rol van de deskundige in het strafrechtelijk systeem waarbinnen hij functioneert, rekening houdend met de vereisten eigen aan dit systeem.

Om de hogervermelde doelstellingen te realiseren, bestond het onderzoek uit een empirische analyse van de huidige situatie op drie niveaus:

1. welke momenteel geldende *regels en normen* hebben betrekking op of beïnvloeden de definitie van een deskundige en zijn plaats in het strafrechtelijk systeem?
2. wie wordt vandaag als *deskundige* aangeduid?
3. hoe werkt de huidige *relatie* tussen de rechterlijke instantie en de deskundigen?

Het is op basis van deze empirische studie dat later alle componenten van het statuut van een deskundige in strafzaken geïdentificeerd konden worden: van de elementen die te maken hebben met de vaardigheden van de te vorderen persoon (wie aanduiden?), over de elementen met betrekking tot zijn rol (wanneer en waarom de deskundige aanduiden?) tot de bepaling van de voorwaarden voor zijn tussenkomst (hoe voert de deskundige zijn taak uit?).

3 Methodologische opties

Deze ruime kennisopdracht, in het bijzonder via een drievoudige empirische studie zoals bovenstaand beschreven, was enkel mogelijk dankzij een gediversifieerde, methodologische aanpak.

I. Wat de *normen* betreft, werd een analyse gedaan van juridische teksten en regels met de bedoeling een stand van zaken op te stellen betreffende de zaken die op dit moment bepalend zijn voor de definitie van een deskundige, de taken die hij moet uitvoeren, zijn manier van optreden, de betaling van hun tussenkomst, het (publieke of privé-) kader waarin hij kan optreden,.... De bedoeling van deze stand van zaken is in geen geval het maken van een volledige juridische analyse, maar is wel een hulpmiddel om de zwakke punten of tekortkomingen van het huidige statuut van deskundigen in strafzaken aan het licht te brengen en het belang van een oplossing voor het probleem aan te tonen. Deze analyse wordt tevens aangevuld met een analyse van andersoortige normatieve teksten (bv. van professionele groepen). Bij gebrek aan duidelijke regels over de opmaak van deskundigenlijsten, maar ook om te polsen welke oplossingen er eventueel mogelijk zijn, werd ook de gerechtelijke overheid ter aanvullen geconsulteerd.⁴

II. Wat de vraag van de *deskundigen* betreft, was de belangrijkste vooropgestelde methode een uitgebreide enquête aan de hand van een vragenlijst.⁵ Het eerste doel van deze methode was *het socio-professionele profiel van de gerechtsdeskundigen in strafzaken empirisch in kaart te brengen*, in het bijzonder hun *kwalificatie*, het *type* en het *niveau van hun ervaring*

⁴ Het overleg gebeurde als volgt: er werd een vragenlijst verstuurd naar 98 instanties (Algemene parketten en parketten van eerste aanleg, Hof van Beroep, Rechtbanken van eerste aanleg en politierechtbanken), die in iets meer dan de helft van de gevallen werd beantwoord.

⁵ De vragenlijst werd verstuurd naar de 4.517 personen die in de loop van het budgettaire jaar 2003 in het kader van een expertise door de Dienst Gerechtskosten werden betaald. Van de 4.220 vragenlijsten die ter bestemming gekomen zijn, kwamen er 780 ingevuld terug, er was dus een responspercentage van bijna 18,5 %.

- Nota bijgewerkt in december 2005 –Vertaald in april 2006-

waarop ze zich kunnen beroepen en het *niveau van hun kennis en opleiding* met betrekking tot de juridische context waarin ze worden aangesteld. Hoewel het hoofddoel eruit bestond voornamelijk informatie met betrekking tot de praktijken en het huidige statuut van een gerechtsdeskundige in strafzaken te verzamelen, was de vragenlijst zo opgesteld dat tevens een vergelijking mogelijk was met de praktijk en het statuut van (1) een gerechtsdeskundige buiten het strafrecht, (2) een deskundige buiten de gerechtelijke wereld, (3) een niet-deskundige. *In de tweede plaats* ging de vragenlijst ook op zoek naar aanwijzingen betreffende de praktijk die de kwaliteit en de professionaliteit van deskundigen kunnen verbeteren. Dit betekent dat de vragenlijst, naast de verzameling van empirische gegevens, de puur beschrijvende kennis overstijgt (door bijvoorbeeld ook meningen en standpunten te bevragen), hetgeen de algemene normatieve doelstelling van het onderzoek kan vooruithelpen.

De resultaten van de kwantitatieve, maar ook van de kwalitatieve analyse van de antwoorden op deze vragenlijst, werden aangevuld met half-open gesprekken (individueel of gezamenlijk) bij dezelfde actoren, met name deskundigen die al dan niet bij de vragenlijst betrokken waren.

III. Met betrekking tot de huidige *relatie* tussen het rechtssysteem en de deskundigen vormen vooral discoursanalyses van betrokkenen (zittende en staande magistratuur, politieagenten, deskundigen, advocaten...) een basis voor een beschouwing inzake de rol van de deskundige en de plaats van de expertise in het strafrecht. Deze discours werden niet alleen via individuele gesprekken (met betrokkenen) verzameld, maar ook tijdens rondetafelgesprekken met betrokkenen en onderzoekers'.⁶ De meningen van de deskundigen zelf die via de vragenlijst werden verzameld, vormen een kostbare aanvulling hierop.

Hoewel een wetenschappelijke literatuuranalyse niet de prioriteit van het onderzoek uitmaakte, vormde ze desalniettemin een belangrijke aanvulling op de methodologische aanpak, aangezien ze de verworven inzichten aanvulde en een pertinente begripsvorming van het bestudeerde domein mogelijk maakte.

4 Resultaten van het onderzoek

De structuur van het rapport bestaat uit drie delen. Het eerste deel duidt het onderzoek, beschrijft het probleem van het statuut van de deskundige in strafzaken en geeft vervolgens een uiteenzetting van de algemene aanpak van het onderzoek en de verschillende mogelijke methoden voor de uitvoering ervan. Het tweede deel geeft een overzicht van de empirische resultaten van het onderzoek (bespreking van de bepalingen die momenteel de expertise regelen, socio-professionele beschrijving van de deskundige en enkele aspecten uit de praktijk, onderzoek van de relatie tussen de deskundige en het strafrechtelijke systeem). Het derde deel is gericht op het voorstellen van een model en de formele benadering van een

⁶ VAN CAMPENHOUT, L. CHAUMONT, J.-M. en FRANSSEN, A. (2005), *La méthode d'analyse en groupe : application aux phénomènes sociaux*, Dunod Ed., 215 p.

statuut, waarbij de componenten van het statuut van de deskundige worden uitgelegd en aanbevelingen worden gedaan voor de uitwerking ervan.

Afgezien van de structuur van het rapport, is dit overzicht van de onderzoeksresultaten in twee delen opgesplitst: één gedeelte dat betrekking heeft op de huidige situatie en één gedeelte met de mogelijkheden en aanbevelingen voor de toekomst.

4.1 Huidige omstandigheden van de expertise

4.1.1 Op wettelijk vlak

De eerste algemene vaststelling van het onderzoek is dat **geen enkel wettelijk statuut** voor gerechtsdeskundigen bestaat in België. Dat heeft niet alleen een invloed op het bestaan van regels, maar vooral op het gestructureerde karakter ervan. Er zijn wel een aantal regels, maar ze vormen in geen geval een homogeen geheel, waardoor er werkelijk van een statuut van de deskundige in strafzaken sprake kan zijn.

Deze vaststelling kan verduidelijkt worden door een onderscheid te maken naargelang het voorwerp van de geanalyseerde normen. Ten eerste, met betrekking tot het weten wie men moet vorderen, valt het op dat er geen definitie bestaat inzake de kwalificaties en de algemene vaardigheden van de personen die als deskundigen kunnen worden gevorderd. Over welke vaardigheden moeten ze beschikken, welke opleiding, welke ervaring, welk gedrag wordt van hen verwacht? Er worden alleen een aantal specifieke situaties besproken, die vaak een logica volgen die slechts voor een bepaald vakgebied van toepassing zijn. Hoewel er op dit moment in de praktijk geen beoordeling van de deskundige zelf bestaat, is er geen enkele algemene norm die bepaalt hoe een beoordeling eruit moet zien of welke procedure moet worden gevolgd om een beoordeling te geven. Vervolgens blijkt met betrekking tot de rol van de deskundige, dat er geen algemene definities bestaan, noch over de rol van de deskundige, noch over de criteria volgens dewelke de eiser de noodzaak van de expertise kan beoordelen, zelfs niet in enkele specifieke materies. Ten slotte bestaan er met betrekking tot de voorwaarden voor een tussenkomst van een deskundige wel een aantal algemene bepalingen, maar ze blijven zeer vaag (eed, betaling, termijnen...) en bieden niet op alle vragen, die een deskundige die een opdracht aanvaardt zich terecht stelt, een antwoord. Bepaalde specifieke zaken zoals de tegensprekelijkheid kunnen een niet te verwaarlozen impact hebben op de praktijk, maar aangezien er geen enkele formele norm bestaat, lijken ze helemaal in het systeem verloren te gaan.

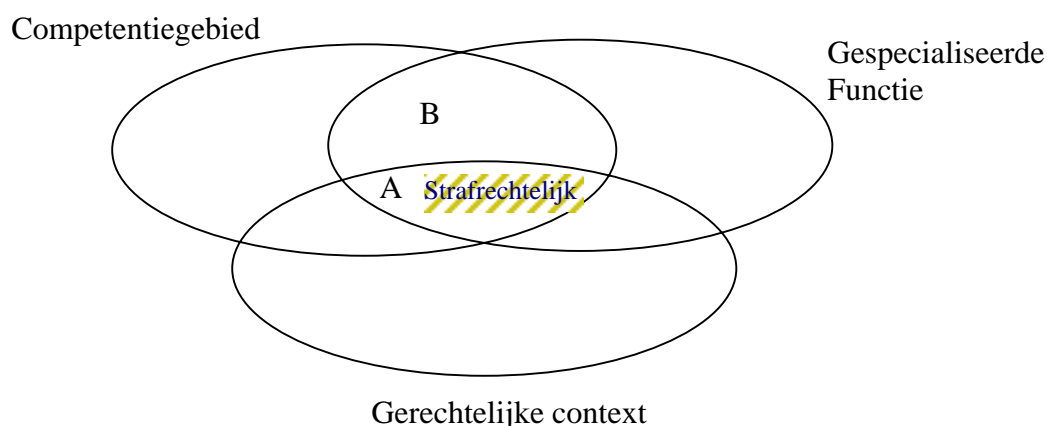
Deze algemene vaststelling dat er geen globaal kader bestaat, is het gevolg van de **sectorale logica die bij de regeling** van de expertise wordt aangewend. De wetgever achtte het ten tijde van de goedkeuring van het Wetboek van Strafvordering niet nodig om de toen nog niet vaak uitgevoerde expertise een duidelijk apparaat met gestructureerde bepalingen te verschaffen, maar door de opkomst van nieuwe wetenschappelijke toepassingen worden er met betrekking tot specifieke expertisedomeinen geleidelijk en steeds vaker wettelijke normen uitgewerkt, zonder dat er echter een duidelijk apparaat met homogene regels wordt gevormd. Deze zouden wel de basis vormen waar de expertise nood aan heeft. De inspanningen van de

- Nota bijgewerkt in december 2005 –Vertaald in april 2006-

jurisprudentie om deze hiaten op te vullen, kunnen niet afdoende aan de behoeften van de praktijk voldoen. Het gebrek aan een ernstige hervorming lijkt er bovendien op te wijzen dat de gerechtelijke en politieke autoriteiten zich niet interesseren voor de functie van deskundigen in strafzaken.

Er zijn heel veel initiatieven, zowel op wettelijk als op corporatistisch vlak om deze grote tekortkomingen op te lossen. Het onderzoek heeft zich tot doel gesteld deze op te sporen. Via de analyse van dit onderzoek hebben we kunnen vaststellen dat het werk van een deskundige in strafzaken voortvloeit uit (1) het uitoefenen van een gespecialiseerde functie, waarbij een (2) welbepaald domein van beroepsvaardigheden wordt toegepast en geplaatst (3) in de specifieke gerechtelijke, in voorkomend geval strafrechtelijke context.

Schema 1: De 3 dimensies van de strafrechtelijke expertise

Geen van de huidige initiatieven (wetsvoorstellen, codificatiehervormingen - meer specifiek van het Wetboek van Strafvordering, voorstellen van deskundigenverenigingen...) beantwoordt op een bevredigende manier aan deze driedelige dimensie. Meestal wordt de gerechtelijke context als uitgangspunt beschouwd en wordt de dimensie van de professionele vaardigheden uit het oog verloren. Omgekeerd gebeurt het ook dat de aandacht voor professionele eisen overheerst zonder rekening te houden met de gerechtelijke eisen. Een vierde dimensie, het specifieke strafrechtelijke element, wordt dan weer zelden in acht genomen.

4.1.2 Met betrekking tot het deskundigenkorps

De beschikbare statistieken over de **expertises** die in het kader van de strafrechtelijke dossiers worden bijgehouden, zijn uiterst onnauwkeurig, onvolledig en versnipperd. Er bestaat overigens geen enkel officieel cijfer over de **deskundigen in strafzaken**, noch over gerechtsdeskundigen in het algemeen. In het algemene beheer van de expertises wordt enkel een puur administratieve werkingslogica (voor de betaling van de expertises) nagestreefd op het niveau van de FOD Justitie, zodat het op dit moment onmogelijk is om elke fysieke persoon die als deskundige optreedt, te identificeren. Deze vaststelling toont overigens aan dat

- Nota bijgewerkt in december 2005 –Vertaald in april 2006-

Uw contactpersoon:
Bertrand RENARD, Onderzoeksassistent
 bertrand.renard@just.fgov.be

tel. 02 208 40 55 - fax: 02 208 40 52

www.just.fgov.be

.be

er voor de expertises geen enkel centraal beheer bestaat, zodat een echt beleid rond expertises onmogelijk is.

Dankzij het onderzoek bij de deskundigen kon een duidelijke beschrijving worden opgesteld van hun socio-professioneel profiel dat rijk is aan informatie

Deskundigen zijn meestal mannen van middelbare leeftijd die hoger opgeleid zijn (zowel qua onderwijsniveau als aantal diploma's) dan de gemiddelde actieve Belgische bevolking. Het valt echter wel op dat bepaalde expertisegebieden in mindere mate door mannen worden ingenomen en dat de vrouwen meestal jonger zijn.

Professioneel gezien is het een bevolkingsgroep die zijn functie in zeer uiteenlopende activiteitensectoren uitoefent. De meeste deskundigen zijn wel in de medische sector actief. Deze groep bestaat uit mensen die vrij ervaren zijn, in 90% van de gevallen een functie uitoefenen die rechtstreeks in verband staat met het domein waarvoor hun deskundigheid wordt ingeroepen. Met betrekking tot het statuut van deze personen kan men stellen dat 80% van hen uit de privé-sector afkomstig is, terwijl slechts 14% in de overheidssector actief is. Twee derde van deze groep oefent zijn functie op zelfstandige basis uit. Het aantal zelfstandigen in bijberoep ligt hoger bij activiteiten inzake gerechtelijke expertise (12% in vergelijking met 4% voor activiteiten buiten het systeem van de expertises). Bovendien is een groot deel niet verbonden aan een of ander instituut. Een institutionele positie (deskundige uit de overheids- of privé-sfeer) is weinig interessant aangezien alle betrokkenen bij de expertise volgens hetzelfde statuut werken, wat zeker het geval zou zijn als ze in de toekomst aan dezelfde selectiecriteria zouden moeten voldoen (moet nog uitgewerkt worden). Alleen de praktijken die binnen de politiediensten in voege zijn, waarbij expertises buiten het kader van de gerechtelijke expertise worden uitgevoerd, kunnen de onafhankelijkheid in gevaar brengen die bij de aflevering van de bewijzen moet worden gegarandeerd.

Hoewel drie vierde van deze bevolkingsgroep tijdens de 5 voorgaande jaren een voortgezette beroepsopleiding heeft gevolgd, blijkt evenwel dat 16% van hen tijdens zijn beroepsactiviteit geen enkele voortgezette opleiding heeft gevolgd. Hoewel het vast staat dat het vooral gaat om mensen die slechts bij uitzondering als deskundige optreden, doet dit toch de vraag rijzen of een dergelijke functie zonder voortgezette beroepsopleiding wel geoorloofd is.

Op basis van de resultaten van het onderzoek kan meer in het bijzonder worden vastgesteld dat het bij activiteiten van deskundigen in strafzaken:

- bij de helft van hen gaat om een occasionele aangelegenheid of voor een kwart van deze bevolkingsgroep zelfs om een uitzonderlijke aangelegenheid (max. een keer in twee jaar). Voor een derde van deze bevolkingsgroep is het echter een regelmatige activiteit (meer dan 10 keer in twee jaar). Hoewel deze activiteit slechts in een paar gevallen werkelijk 'explodeert', is deze vaststelling toch van belang omdat de kwantiteit een negatieve invloed kan hebben op de kwaliteit. Bovendien mag men niet vergeten dat 57% van deze groep ook naast de strafrechtelijke context expertises uitvoert (gerechtelijke, maar ook niet-gerechtelijke), vaak op regelmatigere basis dan de expertises in strafzaken die ze uitvoeren. Ten slotte kan uit de resultaten een vaststelling worden afgeleid die ook al uit

- Nota bijgewerkt in december 2005 –Vertaald in april 2006-

een analyse van de gegevens van de Dienst gerechtskosten bleek: een beperkt aantal deskundigen neemt een meerderheid van de expertises voor zijn rekening.

- om een activiteit gaat die globaal gebaseerd is op een vroegere beroepservaring. We kunnen zelfs stellen dat dit in een groot aantal gevallen een activiteit in het kader van het einde van de loopbaan is (het aantal mensen dat over een zeer lange ervaring beschikt - meer dan 20 jaar - ligt hoger dan in andere expertiseactiviteiten). Nochtans blijkt dat 10% van de deskundigen in strafzaken over geen enkele beroepservaring beschikt voordat deze personen hun eerste expertise hebben uitgevoerd en dat een vierde van deze populatie vooraf minder dan vijf jaar beroepservaring had.
- gaat om een geografisch beperkte activiteit. De meeste personen treden in maar een zeer beperkt aantal arrondissementen op als deskundige in strafzaken (in 70% van de gevallen maximaal twee arrondissementen). Dit kan deels de soms aangeklaagde vaststelling verklaren dat deskundigen en magistraten elkaar te goed kennen.
- om een activiteit gaat die wat minder lucratief is dan de andere beroepsactiviteiten. Uit de resultaten blijken overigens twee elementen: enerzijds, dat dit vooral ongunstig is voor mensen die deze activiteit regelmatig of zelfs als hoofdactiviteit uitoefenen; anderzijds dat dit fenomeen tamelijk onregelmatig verdeeld is over de verschillende vakgebieden heen.
- een activiteit betreft die voor sommigen in een onnauwkeurig bepaalde context wordt uitgevoerd. Uit de meer kwalitatieve gegevens blijkt dat de rol van deskundige in strafzaken voor 10% van de betrokkenen niet duidelijk is. Een van de opvallendste resultaten is eveneens dat heel wat personen die als deskundigen worden gevorderd en aanvaarden om de opdracht uit te voeren die hen door de gerechtelijke autoriteiten wordt opgelegd, niet beseffen dat zij de rol van gerechtsdeskundige spelen. Het gaat vooral om mensen die niet meer dan een louter technische taak moeten uitvoeren, wat aantoont dat de titel van gerechtsdeskundige in hun geval niet de juiste is. Dit roept ook op tot meer duidelijkheid vanwege de vorderende autoriteiten op het moment van de vordering over de aard en de gevolgen van het verzoek om tussenkomst.
- om een hoofdzakelijk individuele activiteit gaat. Minder dan een vijfde laat zich bij zijn expertise in strafzaken bijstaan door anderen, een resultaat dat wordt bevestigd door de beoordeling van de criteria voor lijsten van deskundigen. Het valt echter op dat drie vierde van deze bevolkingsgroep lid is van een vereniging of beroepsorganisatie (slechts 16% verklaart dat ze geen lid is), die ofwel op een specifiek beroep gericht is, of een functie (zoals deze van deskundige), of nog op een specifiek expertisedomein.
- het om een activiteit gaat die niet uitsluitend op verzoek van de gerechtelijke autoriteiten wordt uitgeoefend, maar ook op eenzijdig verzoek van de verdachte of van de burgerlijke partij of zelfs in de fase van uitvoering van straffen en maatregelen.

Het onderzoek wijst uit dat 56% van deze populatie nooit een expertise- of gerechtelijke opleiding heeft gevolgd, terwijl 57% zelfs ook buiten de strafrechtelijke context als gerechtsdeskundige optreedt. Een derde van diegenen die wel al een opleiding hebben gevolgd, kregen hun laatste vorming bovendien meer dan 10 jaar terug. Hoewel dit tekort algemeen en onafhankelijk van het betrokken expertisegebied blijkt te zijn, stellen we wel vast dat ze minder uitgesproken is bij deskundigen die regelmatig een opdracht uitvoeren en bij personen die lid zijn van een deskundigenorganisatie of -vereniging. Uit de meer kwalitatieve resultaten van het onderzoek blijkt een zwakke betrokkenheid van de FOD

- Nota bijgewerkt in december 2005 –Vertaald in april 2006-

Justitie en gerechtelijke actoren in het algemeen (zoals de balies) bij de opleidingen die door de ondervraagde personen werden gevolgd. De (vooral Nederlandstalige) universiteiten, evenals de deskundigenverenigingen, blijken op dit vlak echter erg actief zijn.

Met betrekking tot de voorwaarden voor de tussenkomst van de deskundige blijkt uit verschillende resultaten dat er verschillende praktijken bestaan bij de concrete uitvoering van de expertise (betrokkenheid bij de definitie van de opdracht, informatie over de aanwending van de resultaten van hun expertise...). Deze diversiteit aan praktijken kan problemen veroorzaken die dankzij goede communicatie, overleg en informatieuitwisseling tussen de actoren grotendeels kan worden voorkomen .

Met betrekking tot de toegangsvoorwaarden tot de functie van deskundige zijn de opvallendste resultaten ongetwijfeld deze die aantonen dat slechts een vijfde van deze populatie stappen heeft ondernomen om in een lijst van beschikbare deskundigen te worden opgenomen (ze worden dus eerder toevallig deskundige) en dat slechts 16% van de personen een vragenlijst van de gerechtelijke autoriteiten heeft ontvangen waarop ze in het kader van de opmaak van deze lijsten informatie verschaffen op basis waarvan een beoordeling mogelijk wordt.

4.1.3 Met betrekking tot de werkwijze

Uit de discoursanalyse blijkt duidelijk dat de begrippen 'deskundige' en 'expertise' door elke actor verschillend worden geïnterpreteerd naargelang de positie die hij bekleedt en zijn betrokkenheid in het strafproces (in het bijzonder de frequentie van tussenkomst). Deze variabiliteit in beeldvorming en situaties leidt ertoe dat er bij elke vordering een herschikking tussen actoren en tussen behoeften ontstaat, op zulke wijze dat elke expertise door deze aanpassing beïnvloed wordt. Hoewel dergelijke herschikkingen noodzakelijk en eigen zijn aan elke actie waarbij meerdere actoren betrokken zijn, blijkt dat omvang van de kloof in de beeldvorming bij gebrek aan een voor alle actoren geldig referentiekader een negatieve invloed heeft.

Een definitie van de expertise formuleren volstaat niet om de praktijk van diegenen die betrokken zijn bij de uitvoering van de expertise te leiden . Uit heel wat uitspraken blijkt dat bepaalde spontane praktijken de resultaten van een dossier of de middelen die ter beschikking van de deskundigen staan, in gevaar kunnen brengen. Zo kan de nood aan het gebruik van een expertise in een dossier duidelijk in tegenspraak zijn met de beperkte beschikbaarheid van collectieve middelen (voorbeeld van de overconsumptie aan expertises). Uiterst centrale vragen zoals de beslissing om al dan niet een beroep te doen op een expertise, de rol die de tegensprekelijkheid van de in het dossiergevraagde expertise zal spelen en tal van andere zaken zijn op dit moment nog niet duidelijk genoeg. Dit leidt tot praktische, maar ook juridische problemen in de behandeling van gerechtelijke dossiers.

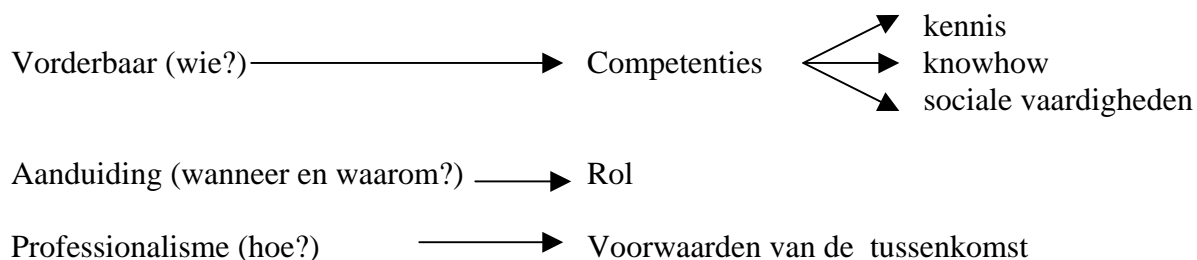
De actoren benoemen tal van problemen die te maken hebben met de organisatie van de expertises, de beschikbare budgetten, de coördinatie van middelen en praktijken, de opleiding van deskundigen én van magistraten... het zijn allemaal aspecten die de kwaliteit van de

- Nota bijgewerkt in december 2005 –Vertaald in april 2006-

uitgevoerde expertises hypothekeken. Naast de aanvullende kredieten waarvan ze de logica op lange termijn moeilijk kunnen begrijpen en sterk geïsoleerde initiatieven op het terrein wordt door de overheid maar weinig in het systeem van de expertises en de omkadering van de functie van deskundige geïnvesteerd.

4.2 Voor de creatie van een statuut van strafrechtelijke deskundige

Uit de analyse van de (huidige of in het vooruitzicht gestelde) wettelijke normen blijkt dat **de regeling van het statuut van de deskundige een drieledig doel nastreeft**. Dit heeft in de eerste plaats betrekking op de **competenties** van de opvorderbare persoon (wie aanduiden?). In de tweede plaats heeft dit betrekking op de omschrijving van zijn **rol** (wanneer en waarom de deskundige aanduiden?). En ten slotte heeft dit ook betrekking op de bepaling van de **voorwaarden** voor zijn tussenkomst (hoe komt de deskundige tussenbeide?).

Met het oog op een algemene hervorming van het statuut moet elk van deze drie elementen in overweging worden genomen.

De resultaten van het onderzoek tonen bovendien aan dat een regeling van het beroep van deskundige in (al dan niet) strafzaken zich gedeeltelijk vertaalt in enerzijds een regeling van verschillende beroepen die even talrijk zijn als er expertisedomeinen bestaan en gericht zijn op de specifieke professionele vaardigheden voor dat domein, en anderzijds de regeling van het beroep van gerechtsdeskundige (als we dat een beroep kunnen noemen), waarvan de gerechtelijke (of zelfs specifiek strafrechtelijke) dimensie moet worden benadrukt.

De oplossing om te vermijden dat men vervalt in een exclusief gerechtelijke aanpak (zie de vele voorstellen waarin de zorg voor de beoordeling van de professionele vaardigheden uitsluitend aan de gerechtelijke autoriteiten wordt overgelaten, die daarvoor nochtans niet uitgerust zijn) en toch te voorkomen dat men zich uitsluitend op de professionele vaardigheden baseert om te bepalen wie een deskundige in strafzaken is, zou de goedkeuring van een gemengd systeem kunnen zijn. Dit zou impliceren dat de professionelen zelf de competenties van hun collega's zoveel mogelijk zouden beoordelen en zich tegelijkertijd bezighouden met een omschrijving van de specifieke vereisten op gerechtelijk niveau. Een grote betrokkenheid van de politieke en gerechtelijke autoriteiten en meer initiatieven in de richting van een professionalisering van de expertisepraktijk zou een werkelijke erkenning mogelijk maken van de bijdrage die door externe professionelen (de gerechtsdeskundige) aan justitie wordt geleverd, en de weg naar deze tussenoplossing kunnen vormen.

- Nota bijgewerkt in december 2005 –Vertaald in april 2006-

Gelet op de vele wetsvoorstellen die betrekking hebben op de bepalingen inzake expertise in het Gerechtelijk Wetboek, en de actuele discussie aangaande het voorstel van het nieuwe Wetboek van strafprocesrecht, lijkt de actuele wettelijke context gunstig te zijn om een antwoord te formuleren op de tekortkomingen die door het onderzoek werden aangetoond. De situatie in Frankrijk toont aan dat het wel mogelijk is een codificatie te doen en toch de verschillende elementen van de expertise goed te regelen. In het Wetboek van strafprocesrecht in Frankrijk wordt de moeite genomen om te bepalen wie de deskundige is, wat een expertise is, in welke gevallen deskundigen mogen optreden, en ten slotte om een groot aantal aspecten vast te leggen met betrekking tot de voorwaarden waaronder de deskundige zijn taak moet uitvoeren (wraking, samenwerking, rapport, sancties, tegensprekelijkheid...). En er worden meteen ook andere wetten (bijvoorbeeld met betrekking tot de opstelling van deskundigenlijsten) goedgekeurd ter aanvulling van datgene dat niet in de wet kan worden opgenomen. Het voorstel van het Wetboek van strafprocesrecht in België levert wel essentiële elementen, maar is niet zo volledig, vooral met betrekking tot de voorwaarden voor het optreden van de deskundige. De aanpak met de aanbevelingen door de Hoge Raad voor de Justitie, die goede ideeën bevat, gaat nochtans wel in die richting.

Op basis van de resultaten van het onderzoek kunnen de volgende aanbevelingen worden geformuleerd.

4.2.1 Met betrekking tot de inhoud van het statuut

A Wie kan worden gevorderd ?

Zowel de eerdere analyse van de gegevens van de Dienst gerechtskosten als de analyse van de resultaten van de vragenlijst tonen aan dat een klein aantal deskundigen een groot gedeelte van de expertises in strafzaken voor hun rekening nemen. Daarentegen worden een aantal betrokkenen, die op dit moment ook als gerechtsdeskundige worden beschouwd, slechts sporadisch gevorderd en dit om een puur technische handeling uit te voeren (bijvoorbeeld een bloedafname). Bovendien moet het klassieke juridische onderscheid tussen gerechtsdeskundigen in de strikte zin van het woord (deskundigen die door een rechtbank of een rechter worden gevorderd) en de technisch adviseur (een deskundige waarop beroep wordt gedaan door één van de betrokken partijen, zoals de burgerlijke partij, de verdachte of zelfs het openbaar ministerie) worden herzien, zodat de bepalingen van het te creëren statuut operationeel kunnen worden en effectief zijn. Het strafrecht heeft behoefte aan bekwame en goede deskundigen, ongeacht de hoedanigheid van de eiser.

Op basis van bovenstaande zou een nieuw onderscheid moeten worden gemaakt tussen **twee afzonderlijke stelsels** binnen de groep actoren die vandaag 'deskundigen' worden genoemd. Enerzijds is er een hoofdstelsel voor de zogenaamde "erkende deskundigen", bij wie alle vorderingen van magistraten, van zowel de zittende als de staande magistratuur, zouden moeten worden ingediend. De voorstellen die hieronder worden geformuleerd, hebben vooral betrekking op dit hoofdstelsel. Anderzijds zou een zogenaamd "vereenvoudigd" stelsel, voorbehouden voor personen die puur technische handelingen stellen, slechts minimale

- Nota bijgewerkt in december 2005 –Vertaald in april 2006-

voorwaarden mogen voorschrijven, die volstaan om de gevraagde handelingen correct te kunnen uitvoeren.

Met betrekking tot het **hoofdstelsel van de "erkende deskundigen"**:

- 1) er zouden voorwaarden moeten worden opgesteld voor de toegang tot en het behoud van het statuut van erkende deskundige die garant staan voor kennis (niet alleen beroepskennis maar ook gerechtelijke kennis), knowhow (bewezen beroepskennis, nuttige ervaring voor de functie van deskundige, ook hier op professioneel en gerechtelijk vlak) en sociale vaardigheden (naleven van handelwijzen die garanties bieden op een kwaliteitsvolle expertise en die geen nadelige gevolgen heeft voor het gebruik dat er in het kader van een strafrechtelijk proces van kan worden gemaakt).
- 2) de erkenning van de deskundigen zou strikt moeten worden georganiseerd via een duidelijke procedure, die een echte **beoordeling** van de drie vormen van bekwaamheid (kennis, knowhow, sociale vaardigheden) mogelijk maakt.
 - in wezen is een beoordeling van de **professionele vaardigheden** slechts mogelijk op basis van criteria die eigen zijn aan de professionele sector of het betrokken expertisedomein. Aangezien momenteel niet wordt voorzien in een beoordeling van de **gerechtelijke vaardigheden**, zouden maatregelen moeten worden getroffen in functie van het verwerven van die vaardigheden om ze vervolgens te kunnen beoordelen (organisatie van een *opleidingsplan* voor strafrechtelijke gerechtsdeskundigen, maar ook de organisatie van een *stage- of mentorsysteem*).
 - met betrekking tot de procedure zou de beoordeling volgens een georganiseerd proces moeten verlopen. Een actor kan maar in het deskundigenkorps worden opgenomen als hij een positieve beoordeling krijgt. Deze procedure moet echter ook regelmatig herhaald worden. De beoordeling wordt idealiter uitgevoerd door een onafhankelijke nationale instantie die in staat is de vaardigheden van kennis, knowhow en sociale vaardigheden zowel op professioneel als op gerechtelijk vlak te beoordelen, door zich daarvoor in voorkomend geval op bestaande bepalingen (sectorale professionele organisatie) te baseren.
- 3) de erkende deskundigen zouden op een **openbare lijst** moeten staan volgens gedetailleerde geografische spreiding (nationale lijst per taalstelsel en per Hof van Beroep). Deze lijst zou bindend moeten zijn voor de magistraten (met evenwel de mogelijkheid om ervan af te wijken, maar de vordering van een persoon die niet op deze deskundigenlijst staat, zou door de gerechtelijke instantie die er een beroep op doet, moeten gegrond zijn en worden gemotiveerd) en richtinggevend voor de andere gebruikers. De benoemde deskundigen hebben wel de mogelijkheid om zich te laten bijstaan door erkende externe bijzondere deskundigen (maar steeds met de goedkeuring van de magistraat).

Het opleggen van bijkomende voorwaarden voor deskundigen (die de vorderende autoriteiten de garantie biedt dat de gevorderde deskundige over een aantal gemeten en gecontroleerde vaardigheden beschikt) zou moeten worden gecompenseerd door er positieve gevolgen aan te verbinden (de titel van deskundige bij de rechtbanken zou voortaan beschermd zijn – gerechtelijke bevoegdheden – eenmalige eed – aanpassing van de bezoldiging, die des te noodzakelijker is als men een hoge werkingsactiviteit van elke

- Nota bijgewerkt in december 2005 –Vertaald in april 2006-

deskundige wil aanmoedigen – financiële stimulansen om de tijd die nodig is voor het volgen van opleidingen en het indienen van rapporten voor de erkenning te dekken).

B Wanneer en waarom een expertise?

Er zou een **wettelijke definitie** van de expertise moeten worden goedgekeurd in de zin van de voorstellen van het hervormingsproject voor het Wetboek van strafprocesrecht of de huidige formule die momenteel in het Franse recht van kracht is.

Een **voorafgaande beoordeling van de expertise** door de magistratuur zou, zowel op het vlak van de subsidiariteit als de proportionaliteit (en dus ook de kostprijs ervan) moeten worden aangemoedigd. Dit kan worden gestimuleerd door een wettelijke bepaling die de reflex van voorafgaande beoordeling aanmoedigt, maar ook door beoordelingsmiddelen ter beschikking te stellen van de magistraten (nog uit te werken).

Een correct gebruik van de expertise (wanneer en waarom er gebruik van maken) vereist dat er correcte en volledige **informatie** beschikbaar is over de mogelijkheden van expertises, over de vereiste vaardigheden om een bepaalde vraag te beantwoorden en ten slotte over het bestaan van de werkelijk beschikbare vaardigheden. Deze informatie zou ter beschikking moeten worden gesteld, enerzijds via erkende deskundigenlijsten, anderzijds via opleidingen voor deskundigendomeinen, of zelfs via de organisatie van een wetenschappelijk ondersteuningsplatform voor de vorderende actoren. Er moeten ook initiatieven komen (vooral voor vorming, maar ook voor het ter beschikking stellen van vorderingsformules) om meer duidelijkheid in de vorderingen te scheppen.

C Hoe moet de tussenkomst van de deskundige verlopen?

De uitwerking van een volledig statuut over de vraag hoe een tussenkomst van de deskundige moet verlopen, betreft verschillende aspecten, zoals:

- De manier van vordering
- De omschrijving van de opdracht
- De uitvoeringstermijn
- De vervanging van de deskundige in geval van het niet uitvoeren van zijn opdracht of in geval van een voorspelbare achterstand in de verwerking van een dossier binnen een redelijke termijn
- De wraking van de deskundige
- De tegensprekelijkheid
- De samenwerking (uitsluiting van onderaanneming, mogelijkheid om hulp van een medewerker of van een bijzondere deskundige in te schakelen bij de uitvoering van de opdracht)
- De inhoud en de vorm van het deskundigenrapport (gebruikte methode, expliciete vermelding van de argumentatie...)

- Nota bijgewerkt in december 2005 –Vertaald in april 2006-

- De eed (die op het ogenblik van de toekenning van het statuut van deskundige definitief wordt afgelegd)
- Het verhoor van de deskundige
- De bevoegdheden (openen van zegels, aanwezigheid bij het verhoor of de huiszoeking)
- Het beroepsgeheim
- De afzonderlijke toepassingsvoorwaarden die van toepassing zijn op deskundigen die niet op de lijsten staan

4.2.2 Met betrekking tot de uitwerking van het statuut en het beheer van de deskundigen

De uitwerking van het statuut moet op een gestructureerde en coherente manier tot stand komen. De lopende hervorming van het Wetboek voor strafprocesrecht is een gelegenheid die moet worden aangegrepen om de grote lijnen rond 'wie aanduiden', 'in welke gevallen en waarom' en 'hoe moet de expertise worden uitgevoerd' te omschrijven. Dergelijke bepalingen kunnen voor het systeem van de expertises echter niet meer dan een ruggesgraat vormen die nu ontbreekt. De toepassing van het statuut op alle expertisedomeinen en de bepaling van de inhoud van specifieke normen voor elk domein vereist een uitwerking per sector nadat de basisstructuur is goedgekeurd (niet eerder). Deze sectorale aanpak moet het mogelijk maken om factoren die niet voor alle expertises gelden en specifieke vereisten per domein (externe vereisten) te omschrijven.

Indien de goedkeuring van wettelijke en reglementaire bepalingen een *conditio sine qua non* is, zouden ook organisatorische maatregelen moeten worden genomen. De verbeteringen die aan de huidige situatie moeten worden aangebracht, vereisen minstens een investering in de volgende acties:

- aangaande de vorming en de opvolging van het deskundigenkorps is er voor de uitwerking van een erkennungssysteem nood aan een **bekwame en goed uitgeruste organisatie**, die niet alleen in staat is de vele na te leven criteria te controleren en controles uit te oefenen op de deskundigen en hun activiteiten, maar ook al het voorbereidende werk inzake de omschrijving van de algemene en specifieke capaciteiten voor elk domein kan uitvoeren. De kwaliteit van de expertises en de professionele aanpak van de interventies kunnen alleen maar via een dergelijke investering worden gegarandeerd. Deze structuur zou **centraal en uniek** moeten zijn, zodat de nu ontbrekende centralisatie van informatie over deskundigen, ongeacht de plaats waar zij actief zijn, veilig wordt gesteld. Dit houdt in dat een **systeem voor individuele identificatie** van de deskundigen moeten worden ingevoerd, dat blijkens het onderzoek nog niet bestaat. Nochtans zou een dergelijk systeem er enerzijds voor kunnen zorgen dat *elke deskundige individueel wordt opgevolgd* en er op de vergoedingen die een deskundige ontvangt *financiële controles* kunnen worden uitgevoerd (wat met het huidige betalingssysteem niet mogelijk is) en anderzijds dat een kostenanalyse kan worden gemaakt en het pad geëffend is voor *nieuwe mogelijkheden voor wetenschappelijk onderzoek ter ondersteuning van het strafrechtelijk beleid*.

- Nota bijgewerkt in december 2005 –Vertaald in april 2006-

- de deskundigenlijst zou allerlei **pertinente gegevens** met betrekking tot de deskundigen moeten bevatten (vaardigheden, expertisedomein, beschikbaarheid...) en **verspreid** moeten worden bij de gerechtelijke actoren en justitiabelen door gebruik te maken van de beschikbare technische en informaticamiddelen.
- naast de algemene bevoegdheid van de Hoge Raad voor de Justitie voor de behandeling van klachten met betrekking tot de werking van justitie moet een oplossing gevonden worden voor het huidige gebrek aan een specifieke instantie die klachten met betrekking tot gerechtsdeskundigen kan behandelen. De oprichting van een dergelijke (openbare en onafhankelijke) instantie zou volgens het voorgestelde beoordelingssysteem moeten worden georganiseerd.
- aan het schrijnend gebrek aan opleidingen voor de gerechtelijke actoren die bij de expertise betrokken zijn, zou moeten worden beantwoord door de oprichting van opleidingsprogramma's die niet alleen naar de deskundigen maar ook naar magistraten en politieagenten gericht zijn. Met betrekking tot **de deskundigen** zouden deze verplichte opleidingen in de eerste plaats de geldende wettelijke situatie en de praktische implicaties die daaruit voortvloeien moeten betreffen, maar men zou ook moeten voorzien in een voortgezette opleiding die in voorkomend geval gebaseerd is op de bestaande opleidingsmogelijkheden. In de opleidingen voor **magistraten** zou in de eerste plaats aandacht moeten gegeven worden aan de huidige mogelijkheden en aan de beschikbare capaciteiten, maar ook aan de kostprijs van expertises, de risico's van te hoge investeringen in expertises tijdens het gerechtelijk onderzoek en de noodzaak om vooraf over de ondergeschiktheid en het proportionele belang van de geplande expertise in beschouwing te nemen. Indien het juist is dat de beschikbaarheid van gespecialiseerde **politieagenten** voor bepaalde expertisedomeinen binnen een Gerechtelijke Dienst van het Arrondissement (GDA) leidt tot een adequater gebruik van dit type expertise, dan zou dat betekenen dat een wetenschappelijke opleiding van politieagenten (vooral in de laboratoria van de Technische en Wetenschappelijke Politie) zal toelaten dat deze agenten fungeren als aanspreekpunten voor zowel de onderzoeksteams als de magistraten. Een gemeenschappelijke opleiding voor de drie doelgroepen (deskundigen - magistraten – politieagenten) zou betrekking moeten hebben op de **overleg- en communicatieregels** in het kader van de expertises.
- Men zou moeten overwegen **permanente plaatselijke deskundigenteams** te vormen, die rechtstreeks aan de FOD Justitie verbonden zijn, zodat er steeds deskundigen snel beschikbaar kunnen zijn voor dringende interventies (verkeer, wetsgeneeskunde, brand) of acties op lange termijn (financiële en boekhoudkundige expertises).

Al deze acties zouden deel moeten uitmaken van de kernopdracht van een **centraal orgaan voor het beheer van expertises**, een staatsinrichting die voortvloeit uit bestaande of nog te creëren instellingen. Via deze instantie zou men bovendien een platform en personen ter beschikking kunnen stellen die **adviezen kunnen formuleren ten aanzien van de beleidsmakers inzake het strafrechtelijk beleid** over de eventuele ontwikkelingen van het statuut van de deskundigen of andere juridische aspecten in verband met de expertise, gesteund door een overlegraad.

Dit orgaan zou ten slotte een operationele **ondersteunende rol** kunnen spelen om betrokkenen in het gerechtelijke systeem te helpen bij de dossiers die ze moeten behandelen

- Nota bijgewerkt in december 2005 –Vertaald in april 2006-

Uw contactpersoon:
Bertrand RENARD, Onderzoeksassistent
 bertrand.renard@just.fgov.be

tel. 02 208 40 55 - fax: 02 208 40 52

www.just.fgov.be

(eerste juridische informatieronde en duiding van de analysemethoden in het vakgebied van de deskundigen, wetenschappelijke adviezen, oriëntatie van de keuze van de discipline van de expertise en de deskundigen of ondersteuning van de organisatie van praktische beheerinstrumenten, zoals een beheerinstrument voor de magistraten met betrekking tot de tijd die nodig is voor de uitvoering van expertise).

5 Organisatie en begeleidingscomité

De ontwikkeling van het onderzoek, dat van juni 2004 tot december 2005 werd uitgevoerd, werd door een begeleidingscomité opgevolgd.

Van dit comité maakte een vertegenwoordigster van de opdrachtgevende Minister deel uit: Pascale VANDERNACHT (adjunct-directeur in de Cel Beleidsondersteuning van de Minister van justitie).

De dienst van de FOD Justitie die rechtstreeks met de expertise te maken heeft, werd vertegenwoordigd door Sophie GILLOT (adjunct-adviseur bij de Dienst Gerechtskosten – Directoraat-generaal Rechterlijke Organisatie).

De Dienst Strafrechtelijk Beleid, die belast was met de organisatie van dit begeleidingscomité en de administratieve omkadering van het onderzoek, werd vertegenwoordigd door Diane REYNDERS (adviseur-generaal van de Dienst Strafrechtelijk Beleid), Elke DEVROE (verantwoordelijk voor de onderzoekscel), Freddy GAZAN (adjunct-adviseur-generaal van de Dienst Strafrechtelijk Beleid), Evi PANTELIS (adjunct-adviseur), Stefan THOMAES (adjunct-adviseur), Leen VAN DE VELDE (adjunct-adviseur).

In het comité zaten ook vertegenwoordigers van de gerechtelijke actoren: Ivo MOYERSOEN (voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg van Antwerpen), Guy RAPAILLE (advocaat-generaal bij het Hof van Beroep van Luik), Liliane BRIERS (eerste substituut van de arbeidsauditeur bij de arbeidsrechtbank van Brussel), Bernard MICHEL (substituut van de federale procureur), Valère DE CLOET (directeur van de technische en wetenschappelijke politie bij de federale politie).

Ten slotte waren er vertegenwoordigers van de deskundigen en de academici, die de samenstelling van dit Begeleidingscomité vervulden: Pierre GENARD (branddeskundige), Yves CROCHELET (deskundige in neuropsychiatrie en psychologie), Anne LERICHE (afdelingshoofd van de hoofdafdeling criminalistiek van het NICC), Frank HUTSEBAUT (professor aan de K.U.Leuven), Michel VAN DE KERCHOVE (professor aan de FUSL), Philippe BOXHO (wetsdokter en professor aan de ULg).

Naast de promotor van het onderzoek en de onderzoeker, waren ook de leden van de afdeling Criminologie die bij de uitvoering van dit onderzoek ondersteuning verschaften, Hilde ALLEMAN en Samuel DELTENRE, ook regelmatig op de vergaderingen van het Begeleidingscomité aanwezig.

- Nota bijgewerkt in december 2005 –Vertaald in april 2006-

Uw contactpersoon:
Bertrand RENARD, Onderzoeksassistent
 bertrand.renard@just.fgov.be

tel. 02 208 40 55 - fax: 02 208 40 52

www.just.fgov.be

6 Publicaties

- RENARD, B., Faillibilité de la preuve scientifique et exigences de fiabilité. Quelles attentes du droit pénal ?, in RENARD, B. (ss Dir.), *Police technique et scientifique. Les exigences d'une preuve fiable*, Verslag van het colloquium op 16 december 2004, CEP, Politeia, 2005, pp. 15 à 29.
- RENARD, B., "Etat des lieux au pénal. Profil(s) actuel(s) des experts au travers des résultats d'une enquête", in *De deskundige en het gerecht*, Verslag van het colloquium van 18 november 2005, Nationaal College van Gerechtelijke Deskundigen van België (NCGD vzw), Die Keure / La Charte, Brugge (zal verschijnen in 2006 – mededeling beschikbaar op de site van het CNEJ <http://www.cnej.be/index.html> klik op 'Colloquium' en 'Download van dossier').

- Nota bijgewerkt in december 2005 –Vertaald in april 2006-

Uw contactpersoon:
Bertrand RENARD, Onderzoeksassistent
bertrand.renard@just.fgov.be

tel. 02 208 40 55 - fax: 02 208 40 52

www.just.fgov.be

